

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4004/2547

บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์มหาสมุทร จำกัด โดยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้เชื่อว่าคดีแทนโจทก์ นายพงษ์ศักดิ์หรือ พงศ์ศักดิ์ โชติธาดาจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 153, ป.วิ.พ. มาตรา 87, พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 14, ป.วิ.พ. มาตรา 88, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 9, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 8, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 153, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 14

ย่อ / หลักกฎหมาย

วิธีการนำสืบพยานหลักฐานในคดีล้มละลายนั้น พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ จึงต้องนำบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. มาใช้บังคับโดยอนุโลมตาม พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 153 (เดิม) ซึ่งจาก ป.วิ.พ. มาตรา 87 (2) และ พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 14 แสดงว่า เพื่อให้ศาลพิจารณาให้ได้ความจริง และจำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานอันสำคัญ ซึ่งเกี่ยวกับประเด็นข้อสำคัญในคดีโดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. มาตรา 88 กฎหมายให้ศาลมีอำนาจรับฟังพยานหลักฐานเช่นว่านั้นได้ และการที่จำเลยนำสืบพยานเอกสารซึ่งเป็นสำเนาสมุดเงินฝากออมทรัพย์ของจำเลยโดยมิได้ยื่นบัญชีระบุพยาน และมีได้ส่งสำเนาบัญชีระบุพยานให้แก่โจทก์ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 88 ก็เพื่อหักล้างคำพยานโจทก์ที่นำสืบถึงพฤติการณ์ของจำเลยที่กฎหมายสันนิษฐานว่า มีหนี้สินล้นพ้นตัว และให้เห็นว่าตนมีเงินซึ่งพอชำระหนี้ได้ทั้งหมดหรือไม่ควรตกเป็นบุคคลล้มละลายอันถือได้ว่าเป็นพยานหลักฐานอันสำคัญซึ่งเกี่ยวกับประเด็นข้อสำคัญในคดี ศาลล่างทั้งสองจึงมีอำนาจที่จะรับฟังพยานเอกสารดังกล่าวได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องว่า จำเลยเป็นหนี้โจทก์ตามสัญญาประนีประนอมยอมความจำนวน 20,569,457.75 บาท และตามสัญญานายหน้าตัวแทนและบัญชีเดินสะพัดจำนวน 5,833,750 บาท พร้อมดอกเบี้ยของต้นเงินดังกล่าวในอัตราร้อยละ 21 ต่อปี นับแต่วันที่ 23 กันยายน 2538 และนับแต่วันที่ 8 มีนาคม 2539 ตามลำดับ จนกว่าจะชำระเสร็จ อันเป็นหนี้ที่กำหนดจำนวนได้โดยแน่นอนไม่น้อยกว่า 50,000 บาท โจทก์ทวงถามให้จำเลยชำระหนี้แล้วไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง ซึ่งมีระยะเวลาห่างกันไม่น้อยกว่า 30 วัน และจำเลยไม่ชำระหนี้ จำเลยเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว ขอให้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาดและพิพากษาให้จำเลยเป็นบุคคลล้มละลาย จำเลยให้การว่าหนี้ตามฟ้องเป็นหนี้ที่ไม่สามารถกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน และจำเลยมิได้เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีล้มละลายพิพากษายืน โจทก์ฎีกา ระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยื่นคำร้องว่าศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของโจทก์เด็ดขาดแล้ว ตามคดีหมายเลขแดงที่ 681/2546 ของศาลล้มละลายกลาง เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขอเชื่อว่าคดีแทนโจทก์ ศาลฎีกาอนุญาต ศาลฎีกาแผนกคดีล้มละลายวินิจฉัยว่า "...พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงเป็นอันยุติตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ และจำเลยไม่ได้แย้งคัดค้านในคำแก้ฎีกาฟังได้ว่าจำเลยเป็นหนี้โจทก์ตามสัญญาประนีประนอมยอมความฉบับลงวันที่ 8 สิงหาคม 2538 จำนวน 20,569,457.75 บาท และตามสัญญานายหน้า ตัวแทนและบัญชีเดินสะพัดฉบับลงวันที่ 15 ตุลาคม 2536 จำนวน 5,833,750

บาท พร้อมดอกเบี้ยของต้นเงินดังกล่าวในอัตราร้อยละ 21 ต่อปี นับแต่วันที่ 23 กันยายน 2538 และวันที่ 8 มีนาคม 2539 ตามลำดับ จนกว่าจะชำระเสร็จ จำเลยได้รับหนังสือทวงถามจากโจทก์ให้ชำระหนี้แล้ว 2 ครั้ง ซึ่งมีระยะเวลาห่างกันไม่น้อยกว่า 30 วัน และจำเลยไม่ชำระหนี้ คดีมีปัญหาวินิจฉัยในประการแรกตามคำแก้ฎีกาของจำเลยว่า หนี้ตามสัญญาประนีประนอมยอมความและตามสัญญานายหน้า ตัวแทนและบัญชีเดินสะพัดที่โจทก์นำมาฟ้องเป็นหนี้ที่อาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอนหรือไม่ เห็นว่า หนี้ตามฟ้องประการแรกเป็นหนี้ตามสัญญาประนีประนอมยอมความที่ระบุต้นเงินและดอกเบี้ย ซึ่งจำเลยยอมรับว่าเป็นหนี้โจทก์และยินยอมรับผิดชอบใช้หนี้ดังกล่าวแก่โจทก์ ตามสัญญาประนีประนอมยอมความเอกสารหมายเลข จ.23 ส่วนหนี้ตามฟ้องประการที่สองเป็นหนี้ตามสัญญานายหน้า ตัวแทนและบัญชีเดินสะพัดฉบับลงวันที่ 15 ตุลาคม 2536 ที่มีรายการสรุปต้นเงินและดอกเบี้ยในหนังสือเรื่องแจ้งการบังคับขายหลักทรัพย์และขอให้ชำระหนี้เอกสารหมายเลข จ.79 หนี้ทั้งสองรายการจึงเป็นหนี้ที่อาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอนตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 9 (3) ที่โจทก์นำมาฟ้องจำเลยให้ล้มละลายได้ โดยไม่จำเป็นต้องฟ้องเป็นคดีแพ่งให้จำเลยรับผิดชอบก่อนตามที่จำเลยกล่าวโต้แย้งในคำแก้ฎีกาแต่อย่างใด มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์และคำแก้ฎีกาของจำเลยต่อไปว่า จำเลยมีหนี้สินล้นพ้นตัวสมควรมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือไม่ เห็นว่า ตามคำฟ้องโจทก์อ้างข้อสันนิษฐานของกฎหมายว่าจำเลยมีหนี้สินล้นพ้นตัว คือจำเลยได้รับหนังสือทวงถามจากโจทก์ให้ชำระหนี้แล้ว 2 ครั้ง ซึ่งมีระยะเวลาห่างกันไม่น้อยกว่า 30 วัน จำเลยให้การและนำสืบปฏิเสธว่าไม่เคยได้รับหนังสือทวงถามจากโจทก์ แต่เมื่อศาลอุทธรณ์ฟังข้อเท็จจริงในส่วนนี้ว่าจำเลยได้รับหนังสือทวงถามจากโจทก์ให้ชำระหนี้แล้ว 2 ครั้ง ซึ่งมีระยะเวลาห่างกันไม่น้อยกว่า 30 วัน ตามหนังสือขอให้ชำระหนี้พร้อมใบตอบรับในประเทศเอกสารหมายเลข จ.39 จ.80 และ จ.82 ถึง จ. 85 จำเลยไม่ชำระหนี้ จำเลยไม่ได้แย้งข้อเท็จจริงส่วนนี้ในคำแก้ฎีกา ข้อเท็จจริงจึงรับฟังเป็นยุติตามคำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ว่า พฤติการณ์ของจำเลยต้องด้วยข้อสันนิษฐานตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 8 (9) ว่าจำเลยมีหนี้สินล้นพ้นตัว ซึ่งจำเลยมีหน้าที่ต้องนำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานดังกล่าว นอกจากข้อสันนิษฐานดังกล่าวโจทก์ฎีกาอ้างอีกว่าคดีไม่มีเหตุที่จะฟังว่าจำเลยอาจชำระหนี้ตามฟ้องแก่โจทก์ได้ ควรมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาด แต่จำเลยยื่นคำแก้ฎีกาโต้แย้งว่าจำเลยมีทรัพย์สินพอชำระหนี้ได้ทั้งหมดและมีเหตุอื่นที่ไม่ควรให้จำเลยล้มละลาย ซึ่งจำเลยนำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานตามกฎหมายดังกล่าวในประการแรกว่า จำเลยมีบ้านและที่ดินเป็นของตนเองและมีทรัพย์สินอื่นเป็นรถยนต์ 2 คัน รวมมูลค่าประมาณ 50,000,000 บาท ตามคำขอเป็นลูกค้าซื้อขายหลักทรัพย์นั้น พิจารณาคำขอเป็นลูกค้าซื้อขายหลักทรัพย์ดังกล่าวแล้วเป็นเพียงข้อมูลประวัติส่วนตัวและทรัพย์สินส่วนตัวที่จำเลยแสดงต่อโจทก์เพื่อประกอบการพิจารณาของโจทก์ในการรับจำเลยเป็นลูกค้าซื้อขายหลักทรัพย์ โดยจำเลยเป็นผู้กำหนดมูลค่าของทรัพย์สินเองว่าประมาณ 50,000,000 บาท หากโจทก์เป็นผู้ตรวจสอบและประมาณราคาตามที่จำเลยนำสืบไม่และที่จำเลยนำสืบอ้างว่าเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพร้อมบ้านเลขที่ 587/38 และ 151/8 มีราคารวมกันประมาณ 15,000,000 บาทนั้น ก็ไม่ปรากฏว่าจำเลยนำหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินดังกล่าวมาแสดงต่อศาล จึงเป็นการกล่าวอ้างลอย ๆ รับฟังไม่ได้ว่าจำเลยมีทรัพย์สินตามที่อ้าง ประการที่สองจำเลยนำสืบว่า เป็นกรรมการบริษัทสตาร์แพชั่น จำกัด มีรายได้จากบริษัทดังกล่าวในตำแหน่งรองประธานกรรมการ เดือนละ 110,000 บาท ได้รับโบนัสประจำปีละประมาณ 3,000,000 บาท ถึง 4,000,000 บาท นั้น นอกจากสำเนาหนังสือรับรองเอกสาร

หมาย ล.1 แล้ว จำเลยไม่มีหลักฐานที่แสดงรายได้ของจำเลยมาแสดงในชั้นพิจารณาแต่อย่างใดเลย จึงเป็นการกล่าวอ้างลอย ๆ ทั้งยังขัดกับพฤติการณ์ที่จำเลยมิได้ชวนขายชำระหนี้ตามฟ้องแก่ โจทก์โดยสุจริตแต่อย่างใด ข้ออ้างของจำเลยจึงฟังไม่ขึ้น ประการสุดท้ายจำเลยนำสืบว่า ในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2543 จำเลยมีเงินฝากในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) สาขาท่าเรือ เป็นเงินประมาณ 27,000,000 บาท ตามสำเนาสมุดเงินฝากออมทรัพย์ เอกสารหมาย ล.4 ซึ่งโจทก์ก็คัดค้านว่าจำเลยมิได้ยื่นบัญชีระบุพยานเอกสารหมาย ล.4 ต่อศาล และได้ส่งสำเนาบัญชีระบุพยานให้แก่โจทก์ จึงเป็นการฝ่าฝืนต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง มาตรา 88 ประกอบด้วยพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 153 การที่ศาล ล่างทั้งสองรับฟังเอกสารหมาย ล.4 จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น ในปัญหาข้อนี้แม้จำเลยจะมีได้ ปฏิเสธข้ออ้างของโจทก์ในคำแก้ฎีกา ศาลฎีกาเห็นว่าวิธีการนำสืบพยานหลักฐานในคดีล้มละลาย นั้น พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ จึงต้องนำบทบัญญัติแห่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 153 (เดิม) ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 87 (2) บัญญัติว่า "คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานหลักฐานได้แสดงความจำนงค์ที่จะอ้างอิงพยานหลักฐานนั้นดังที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 88 และ 90 แต่ถ้าศาลเห็นว่า เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมจำเป็นจะต้องสืบ พยานหลักฐานอันสำคัญเกี่ยวกับประเด็นข้อสำคัญในคดี โดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของอนุमतรานี้ ให้ศาลมีอำนาจรับฟังพยานหลักฐานเช่นนั้นได้" และพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 14 บัญญัติว่า "ในการพิจารณาคดีล้มละลายตามคำฟ้องของเจ้าหนี้ นั้น ศาลต้องพิจารณา เอาความจริงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 9 หรือมาตรา 10..." จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว แสดงว่า เพื่อให้ศาลพิจารณาได้ความจริง และจำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานอันสำคัญซึ่ง เกี่ยวกับประเด็นข้อสำคัญในคดีโดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติ มาตรา 88 แห่งประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความแพ่ง กฎหมายให้ศาลมีอำนาจรับฟังพยานหลักฐานเช่นนั้นได้ และการที่จำเลย นำสืบพยานเอกสารหมาย ล.4 ก็เพื่อหักล้างคำพยานโจทก์ที่นำสืบถึงพฤติการณ์ของจำเลยที่ กฎหมายสันนิษฐานว่ามีหนี้สินล้นพ้นตัว และให้เห็นว่าตนมีเงินซึ่งพอชำระหนี้ได้ทั้งหมดหรือไม่ ควรตกเป็นบุคคลล้มละลาย อันถือได้ว่าเป็นพยานหลักฐานอันสำคัญซึ่งเกี่ยวกับประเด็นข้อสำคัญ ในคดี ศาลล่างทั้งสองจึงมีอำนาจที่จะรับฟังพยานเอกสารหมาย ล.4 ได้ ฎีกาของโจทก์ในส่วนนี้ ฟังไม่ขึ้น ส่วนพยานเอกสารหมาย ล.4 จะมีน้ำหนักฟังได้เพียงใดนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้จะ ปรากฏรายการในสำเนาสมุดเงินฝากออมทรัพย์ในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2543 ว่ามีรายการฝากเงิน 27,000,000 บาท แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่าเป็นการทำรายการก่อนหน้าที่ยายรัฐกร อัสตรธีรยุทธ์ พยานจำเลยจะเข้าเบิกความต่อศาลชั้นต้นถึงสมุดเงินฝากออมทรัพย์ดังกล่าวเพียง 3 วัน ทั้ง ๆ ที่ ก่อนหน้านั้นประมาณ 4 เดือน จำเลยเบิกความตอบทนายโจทก์ถามค้านว่าไม่มีเงินฝากเพราะนำ เงินไปลงทุนในกิจการ ยิ่งกว่านี้เมื่อตรวจดูคำย่อ HCN ตามรายการในวันที่มีการฝากเงินจำนวน ดังกล่าวจากสมุดเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) แล้วมีความหมายว่า ฝากด้วยเช็คธนาคาร แต่ก็ไม่ปรากฏความว่าจำเลยได้รับเช็คมาอย่างไร และหลังจากนำเช็คฝาก เข้าบัญชีแล้ว จะยังคงมีเงินฝากอยู่ในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ดังกล่าวอีกหรือไม่ เพราะเมื่อจำเลย นำสืบสมุดเงินฝากออมทรัพย์มาแสดงต่อศาลแล้วก็ขอรับคืนไปจากศาลทันที คงอ้างส่งแต่สำเนา แทน อีกทั้งจำเลยก็มีได้นำหนังสือรับรองยอดเงินฝากจากธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) สาขาท่าเรือ ที่ระบุว่ายังมีเงินฝากจำนวนเท่าใดมาแสดงต่อศาลว่าจำเลยมีเงินฝากใน

บัญชีอรรถพจน์ดังกล่าวจริง ทั้งหากจำเลยมีเงินจำนวนดังกล่าวจริงก็น่าจะมีการชำระหนี้ให้แก่โจทก์บ้าง ศาลฎีกาจึงไม่อาจเชื่อว่าจำเลยมีเงินฝากตามจำนวนที่จำเลยนำสืบ ข้อเท็จจริงตามที่จำเลยนำสืบยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยมีทรัพย์สินพอชำระหนี้โจทก์ตามฟ้องได้ หรือมีเหตุอื่นที่ไม่ควรให้จำเลยล้มละลาย เมื่อพฤติการณ์ของจำเลยต้องด้วยเหตุที่กฎหมายสันนิษฐานว่ามีหนี้สินล้นพ้นตัว และจำเลยไม่สามารถนำสืบหักล้างได้ ประกอบกับจำเลยเป็นหนี้โจทก์มีจำนวนไม่น้อยกว่า 50,000 บาท และเป็นหนี้ที่กำหนดจำนวนได้แน่นอน จึงเป็นอันได้ความจริงตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 9 แล้ว ชอบที่ศาลจะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาดตามมาตรา 14 ที่ศาลล่างทั้งสองยกฟ้องโจทก์นั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น" พิพากษากลับ ให้พิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 14 ให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลแทนโจทก์ โดยหักจากกองทรัพย์สินของจำเลย สำหรับค่าทนายความให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์กำหนดตามที่เห็นสมควร

องค์คณะ

วรนาถ ภูมิถาวร · ประมาณ ตียะไพบุลย์สิน · สมชาย พงษ์ธา

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/4004/2547>